

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
T.a.v. mevrouw F.M. Wiersma
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Datum 1 augustus 2025
Onderwerp Zienswijze concept 8e Actieprogramma Nitraatrichtlijn
Zaaknummer 931605
Uw kenmerk
Ons kenmerk 934033
Behandeld door [REDACTED]
Doorkiesnummer [REDACTED]

Geachte mevrouw Wiersma,

Op 14 juli heeft u het concept 8e actieprogramma Nitraatrichtlijn ter consultatie openbaar gemaakt. Middels deze brief willen wij graag een zienswijze indienen. We willen aandacht vragen voor onderstaande punten en zijn graag bereid deze ambtelijk danwel bestuurlijk toe te lichten richting de verdere uitwerking van het definitief actieprogramma. Onderstaande punten zijn tevens via de unie van waterschappen in de consultatie kenbaar gemaakt.

• **Aanwijzing van aandachtsgebieden stikstof en fosfor (5.3.1)**

U geeft aan dat u op basis van de oppervlaktewaterkwaliteitstoestand vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) opnieuw gebieden aan zult wijzen waar extra inzet nodig is voor verbetering van de waterkwaliteit. We vinden het een goede verbetering dat hierbij onderscheid gemaakt wordt tussen stikstof en fosfor en dat de maatregelen die hieruit volgen afgestemd zijn op de stof die de norm overschrijdt. Tevens geeft u aan dat bij aanwijzing zo veel mogelijk aangesloten wordt bij het afwegingskader dat gebruikt is voor de aanwijzing van de NV-gebieden uit het 7e actieprogramma. Voor wat betreft de daadwerkelijke aanwijzing willen wij u graag onderstaande punten in overweging geven:

Gebruik van de meest actuele en relevante nutriëntendoelen.

Het is belangrijk om bij toestandsbepaling van nutriënten in een KRW-afwateringsgebied de meest actuele doelen te gebruiken, waarbij KRW-typeringen zijn verbeterd en doelen naar huidige inzichten zijn bijgesteld. De nutriëntendoelen worden momenteel geactualiseerd ten behoeve van het 4e stroomgebiedsbeheerplan voor de KRW (SGBP4). De geactualiseerde doelen zullen in het 1e kwartaal van 2026 bij ministerie van I&W bekend zijn. Eind 2026 zullen deze in de ontwerp-stroomgebiedsbeheerplannen bestuurlijk vastgesteld worden en begin 2027 de inspraak ingaan. Vanaf 2028 zijn de geactualiseerde nutriëntendoelen formeel van kracht. In het concept 8e actieprogramma geeft u aan dat u de aandachtsgebieden voor stikstof en fosfor per 1 januari 2026 voor een periode van 4 jaar aanwijst. Wij willen erop aandringen om bij deze aanwijzing de voorgestelde geactualiseerde normen te gebruiken danwel om de aanwijzing voor

Waterschap Brabantse Delta

Bouvignelaan 5, 4836 AA Breda
Postbus 5520, 4801 DZ Breda

T +31 76 564 10 00

E info@brabantsedelta.nl

www.brabantsedelta.nl

www.werkenbijbrabantsedelta.nl

2 jaar te doen en per 1 januari 2028 een nieuwe aanwijzing te doen op basis van de dan formeel geldende nutriëtnormen.

Het bepalen van het aandeel landbouw in de bronnenanalyse.

In het afwegingskader voor aanwijzing van de NV-gebieden is bij de bepaling van het aandeel landbouw per deelgebied de externe belasting buiten beschouwing gelaten. Met name bij grensoverschrijdende KRW-stroomgebieden is het aandeel in de belasting van nutriënten uit het buitenland substantieel. Het is in onze ogen niet fair dat als 80-90% van de waterkwaliteit bepaald wordt door externe bronnen (zoals bijvoorbeeld buitenland), de interne bronnen hierop worden afgerekend. De interne bronnen hebben in die gevallen relatief veel minder invloed op de waterkwaliteit in het betreffende afwateringsgebied.

Het aggregeren van de landelijke bronnenanalyse naar een niveau van 65 deelgebieden.

In de landelijke bronnenanalyse welke is bijgevoegd bij de consultatie wordt voorgesteld om voor het bepalen van de landbouwbijdrage de 738 KRW-afwateringsgebieden in Nederland te aggregeren naar 65 hydrologische eenheden. In onze ogen worden hiermee de verschillen tussen KRW-afwateringsgebieden zodanig plat geslagen dat juist onderscheidende gebiedskenmerken verloren gaan. Dat onderscheid is juist van groot belang om de relatie met het halen van de KRW-doelen en normen te kunnen toetsen en voor toepassen van gebiedsgericht maatwerk. Hierdoor lijkt het ons juist dat resultaten en conclusies uit de landelijke bronnenanalyse minder betrouwbaar worden. Een bepaalde mate van onzekerheid in de landelijke bronnenanalyse op het schaalniveau van KRW-afwateringsgebieden lijkt ons aanvaardbaar en heeft de voorkeur boven het aggregeren van KRW-afwateringsgebieden naar grotere hydrologische eenheden.

- **Versmallen van mestvrije bufferstroken (5.4.1)**

U geeft aan in het concept Actieprogramma dat indien een KRW-stroomgebied geen aandachtsgebied is, de mestvrije bufferstroken versmald kunnen worden naar 1 meter. Wij zijn van mening dat hierdoor de bereikte waterkwaliteitswinst weer teniet wordt gedaan, waardoor de kans groot is dat deze gebieden weer terugvallen in nutriëntentoestand. Deze versoepeling lijkt ons ook in strijd met de KRW: daar waar de waterkwaliteit op orde is gebracht, moet die ook goed gehouden worden, bijvoorbeeld door het voortzetten van maatregelen die effectief zijn om achteruitgang te voorkomen.

Het versmallen van de bufferstrook past ons inziens ook niet in de opzet van het GLB.

Bufferstroken worden daar juist ook toegepast om de emissie van gewasbeschermingsmiddelen te verminderen en de biodiversiteit in en rondom de waterlopen te verbeteren.

Wij kunnen het ons wel voorstellen dat vanuit de gedachte om het areaal grasland te behouden in gebieden die geen aandachtsgebied voor fosfor of stikstof zijn de mestvrije zone op blijvend grasland te versmallen naar 1 meter. Bekend is dat de nutriëntenuitspoeling en afspoeling op blijvend graslandpercelen minder is dan op bouwlandpercelen. Door deze maatregel wordt het behoud van grasland extra gestimuleerd.

- **Bezinkgreppel op de bufferstrook (5.4.2)**

Voornemen is om in de aandachtsgebieden voor fosfor verplicht te stellen dat de bufferstrook wordt voorzien van een bezinkgreppel. Dit juichen wij toe. Belangrijk hierbij is dat de bezinkgreppel over de gehele lengte parallel wordt aangelegd waar het landbouwperceel grenst aan de waterloop. Bij de aanleg van de bezinkgreppel zal daarnaast rekening moeten worden gehouden met de uitvoering van het onderhoud wat gedurende het teeltseizoen door het

waterschap wordt gedaan.

- **Stimuleren van organische stofrijke meststoffen (5.6.1)**

In paragraaf 5.6.1 is het stimuleren van organische stofrijke meststoffen nog als PM-post opgenomen. Dit lijkt ons evenwel een essentieel onderdeel van het actieprogramma. Een gezonde, vitale bodem is de basis voor een robuust en weerbaar water- en bodemsysteem waarbij uit- en afspoeling wordt geminimaliseerd. Wij zien de inzet van groene reststromen hierbij als een kansrijke ontwikkeling, waarbij de Vrijstellingsregeling plantenresten (Kleine kringloop) momenteel het juridisch kader vormt. In de praktijk lopen we echter nog tegen de nodige juridische en regeltechnische belemmeringen aan. We willen u dan ook vragen om met ons te bekijken hoe het toepassen van groene reststromen via de Kleine Kringloop verbeterd kan worden en middels het actieprogramma Nitraatrichtlijn gestimuleerd kan worden.

- **Harmonisatie bufferstroken**

In uw brief aan de Tweede Kamer geeft u aan dat er een verkennend onderzoek heeft plaatsgevonden naar de harmonisatie van de verschillende bufferstroken en teeltvrije zones voor gewasbescherming en mest. Gedurende het 8e actieprogramma Nitraatrichtlijn zal een onderzoek plaats gaan vinden naar de effecten van het aanhouden van bufferstroken langs waterlopen. Wij willen u vragen om in dit onderzoek ook nadrukkelijk de effecten op de biodiversiteit mee te nemen. In onze ogen is een voldoende brede bufferstrook die groen beheerd wordt essentieel om een robuuste overgang te realiseren tussen de waterloop en de agrarische activiteit op het aangrenzende landbouwperceel.

Hoogachtend,
Het dagelijks bestuur,
De wnd. Dijkgraaf

A.E.J. Govers-Gabriëls

De secretaris-directeur

dr. A.F.M. Meuleman